

Miljöministeriet
Registrator
PB 35
00023 STATSRÅDET

KARLEBY STADS ANSÖKAN TILL MILJÖMINISTERIET OM ATT INRÄTTA EN NATIONALSTADSPARK I KARLEBY

Föreslaget område för Karleby nationalstadspark

MBL 68 § 1 mom.

"För att bevara och vårda kultur- eller naturlandskapets skönhet, naturens mångfald eller historiska särdrag inom ett område som hör till den urbana miljön eller därtill anslutna värden i stadsbilden, sociala värden, rekreativvärden eller andra särskilda värden kan en nationalstadspark inrättas."

Ansökan om Karleby nationalstadspark gäller området som är avgränsat i bilagekartorna 1a och 1b. Granskningsområdet baserar sig på Karlebys historia som en havsnära handelsstad på västkusten, formad av landhöjningen och med en rik natur- och kulturhistoria. De viktigaste områdena för marin- och handelshistoria samt platserna för krigshistoria och naturhistoria ingår.

Till granskningsområdet hör Tankar, Renö, Karleby skärgårds Natura 2000-område, Trullön, områdena Rummelören och Harrbådan, Gamlahamnsviken, Sundmun, gröndområdena längs Sundet, Neristan, Oppistan och Tallåsen.

Granskningsområdet för Karleby nationalstadspark omfattar 19 830 hektar, varav cirka 18 615 hektar är vattenområde och cirka 1 215 hektar markområde. Cirka 15 480 hektar är generalplanerat område, varav cirka 263 hektar är detaljplanerade områden och varav cirka 87 hektar har angetts som grönområde i detaljplanen.

Natura 2000-områden (Larsmo skärgård FI 0800132, Karleby skärgård FI0800136 och FI1000033, Rummelö-Harrbådan FI1000003) uppgår till sammanlagt cirka 17 463 ha, varav cirka 10 100 ha är statligt område och cirka 7 350 ha privata områden. Vid ansökningstiden har sammanlagt 7 314 ha av Natura-områdena inrättats som privata markers naturskyddsområden. Miljöministeriet förbereder en förordning om att inrätta statens mark- och vattenområden inom Karleby skärgårds Natura-område till naturskyddsområden. Andra områden som med general- och detaljplaner betecknats som skyddsområden (SL – stadens genomförandeansvar) uppgår till cirka 30 hektar inom granskningsområdet för nationalstadsparken.

Ansökan om att inrätta Karleby nationalstadspark berör delar och områden av flera olika stadsdelar. Den innehåller bland annat markområden och fastigheter i

stadsdelarna Hakalax (stadsdel nr 8), Halkokari/Mustakari (nr 102, 106), Hällhagen (nr 4, 5, 9, 21, 24), Tallåsen (nr 7), Neristan (nr 3), Beckbruket/Tullbacken (nr 59), Sandstrand/Elba (nr 37), Brudskär (nr 112) och kärncentrumområdet (nr 1, 2, 10).

Särskilda värden för den föreslagna nationalstadsparken i Karleby

De speciella egenskaperna för Karleby nationalstadspark är det marina, landhöjningen och historiska inslag, såsom närings- och bosättningshistoria samt stadsstrukturens skiktstruktur och bevarade skick. Dessutom är mångsidiga och omfattande naturområden samt mångsidiga rekreationstjänster en viktig del av genomförandet av nationalstadsparken.

Närheten till havet gjorde att det uppkom sjöfarar-, köpmans- och borgarsläkten som utvecklade stadens kulturella och sociala liv. De influenser som de medförde för staden syns fortfarande bland annat i stadens planläggning och byggnadskultur. Nya ideologier, som trädgårdsstadens ideologi och offentliga parker tillgängliga för alla, hittade tidigt in i Karlebyregionen.

Det säregna med Finlands västkust, landhöjningen, gör Karlebyregionen speciell gällande såväl stadens utvecklingshistoria, näringarnas historia som områdets naturhistoria. Å ena sidan möjliggör landhöjningen spridning av många olika växt- och organismarter till nya områden, successionsutveckling av vegetationen på landhöjningskusten och uppkomsten av olika livsmiljöer. Kustöarna och strandängarna har fortfarande traditionella biotoper som det traditionella jordbruket (betesvallning) gett upphov till samt vegetation och fauna som anpassat sig till dem. Å andra sidan flyttar landhöjningen strandlinjen allt längre bort från stadens ursprungliga födelseplats, vilket ändrar den fysiska stadsstrukturen och funktionerna och näringarna som utvecklats i staden.

Den grunda och steniga kusten gav upphov till flera fyrar, ledfyrar och båkar utanför Karleby och dessa berättar sin egen historia om havsområdets historia. Under vatten finns en icke-kartlagd vrakpark, och resterna av tjärbränning och tjärhandel kan ses på stränderna och i de gamla hamnområdena. Kusten som är full med grynnor och öar, sandbankerna och fladerna utgör också en unik livsmiljö för undervattensnaturen. De tillhandahåller en skyddad växtmiljö för många arter av växtlighet och organismer. Havet och flykten undan den på grund av landhöjningen är en stark grundstämning i alla teman gällande Karleby nationalstadspark.

Karlebys roll i nätverket av redan inrättade nationalstadsparker

Karleby nationalstadspark upprätthåller historien om en liten by på landhöjningskusten, som levde på jordbruk, fiske och säljakt, och som genom skeppsbyggnad, tjärbränning och handel blev en levande, internationell handelsstad, som gav upphov till sin egen civilisation och stadsborgerskap.

Till nätverket av nationalstadsparker bidrar Karleby med fenomenet landhöjning, vilken har påverkat – och fortfarande påverkar – mötet mellan havet och landet i Karleby. Grunda stränder och havet som drar sig bort har gjort att man tvingats flytta hamnarna allt längre bort från stadens centrum. Nationalstadsparkens havs-, kust- och skärgårdsnatur präglas också tydligt av landhöjningsfenomenet: naturen förändras ständigt – i en dynamisk successionsprocess.

Uppfyllande av de kriterier som fastställts av miljöministeriet för nationalstadsparker

1. Innehållskriterium

"En nationalstadspark ska innehålla naturområden som är viktiga för bevarandet av stadsnaturens mångfald, kulturmiljöer jämte byggnader som är viktiga med tanke på landets historia eller stadens egen utveckling samt parkarkitektoniskt eller estetiskt betydande parker och grönområden."

Karleby nationalstadspark omfattar naturområden som är viktiga för att bevara stadsnaturens mångfald, såsom de grunda kustängarna på landhöjningskusten, dynformationer, naturliga kustskogar, traditionella biotoper i skärgården och på kusten, klippiga stränder, sandstränder och stenstränder, flader och glon, samt undervattensnaturens mångfaldsmål på grunda vattenområden. Över 85 procent av nationalstadsparkens granskningsområde ingår i kustens och skärgårdens Natura 2000-områden.

Inom granskningsområdet ligger kulturella miljöer av betydelse för den nationella historien och stadens egna utvecklingsskeden, såsom helheter i anslutning till rikets krigshistoria och de olika skikten av sjöfart, handel och skeppsbyggnad. En betydande innehållsmässig helhet är också de parker som är anlagda i centrum vid 1800- och 1900-talets sekelskifte samt grönområdena längs med Sundet.

2. Kriteriet gällande omfattning och enhetlighet

"En nationalstadspark ska vara tillräckligt omfattande och ostörd som park- och grönmiljö samt ha en så enhetlig grön- och blåstruktur att det är möjligt att ta sig från en stadsdel till en annan genom den."

Karleby nationalstadspark är ganska omfattande, totalt 19 830 hektar. Vid inrättandet skulle den vara Finlands största och mest maritima nationalstadspark. Sundet och havsområdena knyter ihop landområden och skapar en enhetlig blå-grön struktur. De mångformiga grönområdena skapar ett nätverk av grönområden som leder från en stadsdel till en annan.

3. Kriteriet för ekologi och kontinuitet

"Ur ekologisk synpunkt är det viktigt att området har ekologiska korridorer som gör det möjligt för olika arter att röra sig och stå i växelverkan med varandra och att området är kontinuerligt, dvs. förenas direkt utan skarp gräns med naturområden utanför staden eller den omgivande landsbygden."

Kriteriet för ekologi och kontinuitet uppfylls bland annat genom naturområdena längs med Sundet och havsstrandens lätttrafikleder samt skärgårdens och strandområdenas naturområden. På havsområdet och i skärgården finns även stora Natura 2000-områden.

4. Stadscentreringskriteriet

"Nationalstadsparken måste vara en del av stadsstrukturen, dvs. börja i stadskärnan eller i omedelbar närhet av den."

Karleby nationalstadspark är en väsentlig del av stadsstrukturen. Den börjar i parkerna de byggnadshistoriskt värdefulla kvarteren i kärncentrum av staden och öppnar upp sig längs med Sundet mot havet och skärgården.

Den föreslagna Karleby nationalstadsparkens delområden – deras särskilda värden och beslut som stöder värdena

MBL 68 § 2 mom.

"För en nationalstadspark kan avsättas områden som i en plan enligt denna lag har avsatts som park, rekreations- eller skyddsområde, värdefullt landskapsvårdsområde eller för någon annan användning som är lämplig med tanke på syftet med en nationalstadspark."

MBL 70 § 1 mom.

"I beslutet om att inrätta en nationalstadspark kan det med kommunens samtycke tas in bestämmelser som behövs för att områdets väsentliga värden ska bevaras."

Området för Karleby nationalstadspark är indelat i fyra (4) delområden. På det hela taget har de särskilda värdena i granskningsområdet säkerställt mycket väl genom planläggning och olika skyddsbeslut. De särskilda värdena beskrivs på bilagekartorna 2a, 2 b över Karleby nationalstadsparks särskilda värden, i målkorten i bilaga 4, i förteckningen över värdefulla byggnader inom nationalstadsparksområdet i bilaga 9, i bilaga 10 om Natura 2000-områden och i kartorna över områdena inom det landsomfattande naturskyddsprogrammet i bilaga 11.

Landskapsplanen för Mellersta Österbotten som utarbetas stegvis gäller för granskningsområdet. Den fjärde etapplandskapsplanen fastställdes i miljöministeriet 22.6.2016. I landskapsplanen anges i stor utsträckning skydds-, kultur- och landskapsvärden samt andra enskilda objekt som kvarstår inom avgränsningsförslaget gällande nationalstadsparken. Dessutom innehåller landskapsplanen markeringar och bestämmelser som till sin natur är strategiska och som stöder målsättningarna med nationalstadsparken. Hela planområdet berörs av Bottenviksbågens internationella och landskapsöverskridande utvecklingszon.

De detaljplaner och generalplaner som gäller inom granskningsområdet stöder väl målen för nationalstadsparken. I det pågående arbetet med uppdateringen av

general- och detaljplanerna tar man hänsyn till samordningen av planen med målen för nationalstadsparken. Av granskningsområdet är cirka 19 565 hektar icke-detaljplanerat område. För en stor del av detta område gäller Öjas och Rödsö-Möllers strandgeneralplan, Kelviå delgeneralplan för kusten och skärgården samt Karleby generalplan 2010.

Det historiskt värdefulla byggnadsbeståndet i innerstaden är redan relativt väl skyddat av detaljplaner. Byggnadsbeståndet efter andra världskriget och dess eventuella byggnads- eller kulturhistoriska värden kommer att bedömas härnäst.

Bilagorna 5a, 5b ger en schematisk allmän översikt över Karleby nationalstadspark för generalplanen och bilaga 6 visar de detaljplanerade områdena samt bilaga 7 de stranddetaljplanerade områdena. I målkorten bilaga 4 har man öppnat landskapsplanen för de områden som inte har en gällande noggrannare plan. I bilaga 9 har Karleby nationalstadsparks med detaljplan skyddade och på skyddsbeslut väntande värdefulla byggnader samt deras placering angetts på kartan.

Mer detaljerade analyser av delområdena och deras planläggnings- och skyddsstatus finns i publikationen i bilaga 3; *Karleby nationalstadspark – Förutredning 2016*. Här följer en kort introduktion till varje objekt.

Delområde 1: Tankar – Renö – Karleby skärgårds Natura 2000-område – Trullön – Rummelör och Harrbåda områden

SÄRSKILDA VÄRDEN

Områdets styrkor och särskilda värden för nationalstadsparken är de natur- och kulturvärden som uppkommit på grund av landhöjningen samt fritidsvärden, såsom fritidsfiske, båtliv och utflyktsmål i skärgården. Den starka landhöjningen efter istiden har satt ett starkt avtryck på naturen i Karleby och fortsätter att forma landskapet och arterna i kust- och skärgårdsområdena. Karleby skärgård berättar också en historia där sjövägar, skärgårdens fyrrar, ledfyrrar och undervattensvrak spelar en nyckelroll i handels historia.

Renögrundet (även kallad Krunni) är reserverad som ett gemensamt område och bas för fiske och fiskare genom storskiftesuppjörelsen i början av 1900-talet. Detta har också beaktats i det nuvarande delägarlagets bestämmelser. Ön har överlevt och har utvecklats enligt sitt användningsändamål och är för närvarande en exceptionellt diversifierad och värdefull representant för fisketraditionen på Bottenvikens kust. Ön Tupalaaka har en mindre helhet av fiskestugor, som har en lång tradition som övernattningsplats och verksamhetsbas för fiskare. Särskilda bestämmelser om användningen av Renögrundet och Tupalaaka för fiskeändamål och främjande av fisketraditioner kommer att bevaras även i framtiden. På så vis garanteras att dessa öar bevaras sådana som de utformats under århundradena till följd av olika fiskargenerationers arbete.

Ön Tankar har varit en bas för kustfiskare och säljägare sedan 1700-talet. På sommaren fylldes ön av fiskare med sina familjer och boskap. Som mest fanns det över 100 byggnader på ön. Senare blev ön en bas för lotsverksamheten och år 1889 färdigställdes en fyr på ön. Fyren och statens gamla lotsbyggnader bildar en välbevarad och enhetlig byggnadshistoriskt värdefull miljö. Öns historia är exceptionellt rik.

En lång användning för bosättning och bete syns på många sätt i öns natur. Som ett resultat av den traditionella användningen förblev ön öppen och traditionella biotoper bildades på ön, såsom ängar med flera arter och enbärsrishedar. Efter att den traditionella användningen så småningom slutade blev ön snabbt skogbevuxen efter medlet av 1900-talet. Vården av de traditionella biotoperna på Tankar inleddes i medlet av 1990-talet i syfte att bevara de öppna rishedarna och terrängen med kala klippor, ängsplättar med flera arter, lågbevuxta strandängar och betesskogarna. På området har träd och enbär röjts och betandet har återställts på en del av ön. Åtgärderna gynnar de öppna viddernas fågelliv och upprätthåller vegetationens mångfald, upprätthåller ett öppet landskap och tar fram många av de stenkummel som finns på ön, grunderna från gamla fiskestugor och båtvikar. Den ökande användningen för turism med tillhörande tjänster har styrts till hamnområdet, förflyttningen på ön har styrts till en naturstig och på de mest värdefulla häckningsområdena för fåglar har rörligheten begränsats. De naturliga boreala kustskogarna och de omfattande havtornsrödorna på den västra delen av ön är avsedda att förbli naturliga.

Området förvaltas enligt de skötsel- och nyttjandeplaner som gjorts för det och som omfattar:

- Skötsel- och nyttjandeplan för Karleby skärgård (bilaga 14)
- Skötsel- och nyttjandeplan för Larsmo skärgård (bilaga 15)
- Naturvårdsplan för Renögrundet (bilaga 16)
- Naturvårdsplan för Tankar (bilaga 17)
- Naturvårdsplan för Trullögrundet (bilaga 18)
- Naturvårdsplan för Kallskärvevln (bilaga 19)

PLANLÄGGNINGSSITUATIONEN

Följande generalplaner som tryggar de särskilda värdena gäller i området:

- Stranddelgeneralplan för Trullö–Harrbåda (godkänd 27.8.2018)
- Etappgeneralplan för vindkraftsområdet i Karleby storindustriområde (godkänd den 30.12.2012)
- Strandgeneralplan för Öja och Rödsö-Möller (godkänd 25.8.2008)
- Generalplan för Gamlahamnsviken (godkänd 11.12.2000)
- Kelviå delgeneralplan för kusten och skärgården (godkänd 30.6.2000)

Med generalplanerna har områdets natur-, miljö-, rekreations- och landskapsvärden samt kulturhistoriska värden beaktats/skyddats.

Följande stranddetaljplaner som tryggar de särskilda värdena gäller i området:

- Delområde 1.3, Hällskär:
 - 29.12.1986, VR: Utflykts- och friluftsområde. *Regnskydd, grilltak och liknande konstruktioner får byggas i området.*

Följande detaljplaner som tryggar de särskilda värdena gäller i området:

- Delområde 1.8, norr om Villa Elba ungdomscentra:
 - 22.3.1994, SL: Naturskyddsområde. *Åtgärder som är nödvändiga för att bevara områdets skyddsvärde får utföras. Naturstigar och strukturer som behövs för fågelskådning kan byggas i området.*

Generalplaner som förbereds för området:

- Strategisk generalplan för regionstrukturen i Karleby uppgörandet har inletts KH 1.2.2010 § 54.

Stranddetaljplanen som gäller i området och som ska upphävas:

- Delområde 1.2, Karleby skärgård: Stranddetaljplan Kandelin, bekräftad 13.8.1980.
I området finns värdefulla strandängar och -skogar.

Detaljplaner som förbereds för området:

- Delområde 1.9, detaljplan och ändring av detaljplanen för Varvet och Soldatskär:
Detaljplan och ändring av detaljplan för Varvet anhängigt; Deltagande- och utvärderingsplan godkänd i stadsstrukturnämnden 23.8.2017 § 107 och funnits till påseende 21.9–23.10.2017, Soldatskär; Deltagande- och utvärderingsplan godkänd i stadsstrukturnämnden 21.8.2018 § 143 och funnits till påseende 29.8–27.9.2018. Stadsplaneringen har 2019 beslutat att planläggningsarbetena kombineras i planutkastskedet.

SKYDDSSITUATIONEN

Skyddet av Natura 2000-områdena genomförs med finansieringsförfarande enligt naturvårdslagen (1096/1996). För privatägda områden har skyddsbeslut fattats för ett område på 7078 hektar. Miljöministeriet förbereder en förordning om inrättande av statsägda områden (cirka 10 000 hektar) som naturskyddsområden på Natura-områdena i Karleby skärgård och Larsmo skärgård.

En aktuell karta över genomförandeläget av Natura-områdenas skydd finns som bilaga 12 och en förteckning över inrättandebeslut för befintliga naturskyddsområden som bilaga 13.

Objekt skyddade av lagen om fornminnen (295/63):

- Grillskäret 272010014, fast historisk fornlämningsgrupp
- Kallskäret 272100017, fast historisk fornlämning
- Renögrundet 315010053, fast fornlämning, kultplats
- Renö 2 315000080, fast fornlämning, bostad
- Renö 3 315000081, fast fornlämning, bostad
- Trullö Punakalliot 272500006, fast fornlämning, passage
- Wellamo 1847, fast fornlämning, vrak

Nationellt betydelsefulla byggda kulturmiljöer (RKY):

- Renögrundets fiskesamhälle
- Tankars och Trutklippans fyr- och lotssamhälle

Annat kulturarvs-, landskaps- eller naturmål som ska beaktas:

- internationellt värdefullt fågellivsområde (FINIBA-område): Larsmo–Karleby–Kelviå skärgård och Rummelö–Harrbåda fågelvattenområde
- för landskapet värdefullt fågellivsområde (MAALI-mål): öarna i Kaustarviken
- för landskapet värdefullt landskapsområde: Karleby skärgård och kustens kulturlandskap
- objekt som värderats i sjöfartsverkets inventering: Harrbåda ensfyr
- Byggbeståndet vid Gamla Varvet och området för varvskonstruktioner
- Byggbeståndet vid Soldatskär och området för varvskonstruktioner

BESTÄMMELSER UTFÄRDADE AV STADSSTYRELSEN

- Delområde 1.2, Karleby skärgård: *Stranddetaljplan Kandelin, fastställd 13.8.1980, ska upphävas. I området finns värdefulla strandängar och -skogar.*
- Delområde 1.9, Gamla Varvet: *Skogens mångfald i området och livsmiljöerna för flygande ekorrar beaktas vid behandlingen av skogarna i området med bestämmelser som ges i skogsplanen och genom planläggningen. Nisulaspotten är en sådan glosjö som avses i 2 kap. 11 § i vattenlagen och bevarandet av den inklusive strandområdet som naturliga skyddas med planbestämmelser. Bevarandet och skyddet av byggnads-, kulturarvs-, landskaps- och naturvärden undersöks med detaljplanen.*
- Delområde 1.10, Soldatskär: *Vid utarbetandet av detaljplanen bör skyddet av Soldatskärsområdet undersökas, med hänsyn till att bevarandet av udden i dess nuvarande skick också säkrar det öppna kustlandskapet, som har förblivit nästan obbyggt efter varvsperioden. Med planen och skyddsbestämmelse ska en tillräcklig skyddsnivå säkerställas för huvudbyggnaden och ekonomibyggnaden. Områdets landskaps- och rekreationsvärden samt kulturhistoriska värden ska skyddas genom en planbeteckning så att Soldatskärs område, byggnader och gårdsområde förvaltas och används på ett sådant sätt att deras värden inte försämras. Nybyggnationen ska anpassas till områdets landskaps-, miljö- och rekreationsvärden samt kulturhistoriska värden och trygga det ekologiska behovet av grön förbindelse.*

Delområde 2: Gamlahamnsviken och Sundmun (Sandstrand, Halkokari strand, Tullbacken och Beckbruket)

SÄRSKILDA VÄRDEN

Området berättar om utvecklingen av varvsindustrin och tjärhandeln i Karlebyregionen. Det påminner om uppkomsten av sommarstugekulturen och tiden för det andra världskriget. Grönområden och friluftsleder gör det möjligt för stadsborna och turister att komma ut till havet för att uppleva Karleby havs- och kustnära natur och tillbringa fritiden. Grönområdena bildar också en enhetlig

grön förbindelse och rutter från stadens centrum till Sundmun och därifrån till friluftsområden och -leder i Sandstrand och Trullö.

PLANLÄGGNINGSSITUATIONEN

Landskapsplanens mv-5-märkning för Gamlahamnsviken beskriver turismens attraktionskraftsområde/målområdet för utvecklandet av turismen och rekreationen. Utvecklingen av området baserar sig på naturen och rekreations- och fritidsaktiviteter med anknytning till olika evenemang. Karlebys byggda tätort omfattas också av beteckningen (kk) för målområdet för stadsutveckling i detaljplanen, enligt vilken attraktionskraften i centrum och Gamlahamnsviken bör ökas.

Följande generalplaner som tryggar de särskilda värdena gäller i området:

- Delgeneralplan för Sandstrand (godkänd 29.8.2016)
- Delgeneralplan för Brudskär (godkänd 29.8.2016)
- Generalplan för Gamlahamnsviken (godkänd 11.12.2000)

Med generalplanerna har områdets natur-, miljö-, rekreations- och landskapsvärden samt kulturhistoriska värden beaktats/skyddats.

Följande detaljplaner som tryggar de särskilda värdena gäller i området:

- Delområde 2.1, Villa Elba ungdomscentra:
 - 22.3.1994, sr-1: Byggnad som ska skyddas. Byggnadskonstnärligt eller historiskt värdefull byggnad. *Enligt 135 § 1 mom. i byggnadslagen föreskrivs att en byggnad inte får rivas eller på den utföras sådana renoverings- eller ändringsarbeten som fördärvar fasadernas, yttertaket eller trapphusets byggnadskonstnärliga eller historiska värde.*
- Delområde 2.3, Gamlahamnsviken:
 - 21.1.2018, S-1: Skyddsområde. Ett område som ska bevaras som ett viktigt fågelområde. *Naturvårdsåtgärder som framställs med en separat plan är tillåtna på området.*
- Delområde 2.5, Mustakari:
 - 26.8.2013, sr-1: Byggnad som ska skyddas. *En historiskt värdefull byggnad som är viktig för stadsbildens överlevnad. Renoverings- och ändringsarbetena som utförs i byggnaden ska vara sådana att byggnadens historiskt värdefulla eller betydande natur för stadsbilden bevaras.*
 - sm-1: Ett delområde, på vilket finns en fast fornlämning som är fredad enligt lagen om fornminnen. *Grävning, beläggning, ändring och annan manipulering på området är förbjudet enligt lagen om fornminnen. Åtgärder och planer för området ska förhandlas fram med museiverket.*
- Delområde 2.6, Halkokari strand:
 - 17.6.2019, KL: Kvartersområde för affärsbyggnader. *Nybyggnationer ska anpassas vad gäller formspråk, material och färgsättning till byggnadsbeståndet i omgivningen kring Sundmun.*

KPR: Kvartersområde för affärs- och servicebyggnader samt byggnader som betjänar turismen. *Affärs- och servicebyggnader, inkvarteringslokaler, olika kulturella verksamheter såsom byggnader som betjänar musei-, utställnings-, hobby- och verkstadsverksamhet, kontor- och lagerlokaler som stödjer dessa samt byggnader med anknytning till lagring av båtar får byggas i området. Nybyggnationen ska till sin visuella anblick anpassas till omgivningen och byggnadsbeståndet vid Sundmun. Vid ansökan om bygglov ska den målsatta kvaliteten för stadsbilden visas med illustrationer.*

VP/s park med en historiskt värdefull områdeshelhet ska bevaras. *Vård- och förnyelseåtgärderna för vegetation och träd ska utföras med beaktande av parkens historiska egenskaper.*

VL/s: Närreklamationsområde med en historiskt värdefull områdeshelhet ska bevaras. *Vård- och förnyelseåtgärderna för vegetation och träd ska utföras med beaktande av de historiska egenskaperna.*

LV-1: Båthamnen/båtvarvet kvartersområde. Nybyggnationer ska anpassas vad gäller formspråk, material och färgsättning till byggnadsbeståndet i omgivningen kring Sundmun.

sm: Ett delområde, där det finns en fast fornlämning som är fredad enligt lagen om fornminnen (295/63). *Det är förbjudet att gräva, ändra, skada, ta bort och på annat sätt manipulera objektet.*

Museimyndighetens utlåtande ska begäras för planerna för gällande objektet.

sk/sr: Ett kulturhistoriskt och till stadsbilden viktigt delområde (RKY/VAT-område), genom vilket miljön bevaras. *Båthusen i delområdet skyddas. Renoverings- och ändringsarbetena som utförs på båthusen ska vara sådana att byggnadens kulturhistoriskt värdefulla eller betydande natur för stadsbilden bevaras. Åtgärder gällande båthusen ska förhandlas fram med museimyndigheten innan beslut om bygglov utfärdas.*

- Delområde 2.8, området mellan Beckbruket-Tullbacken:
 - 25.9.1979, 14.1.2002 och 28.8.2017, PL: Parkområde som ska hållas i naturligt tillstånd.
(skp): Ett kulturarv som ska bevaras.
- Delområde 2.9, gamla vapenskolans område:
 - Kvarter 30, 22.1.2007, sr: Byggnad som ska skyddas. *Byggnadskonstnärligt värdefull byggnad. Enligt 54 § i markanvändnings- och bygglagen föreskrivs att byggnaden inte får rivas utan tvingande skäl. Renoverings- och ändringsarbetena för byggnaden ska vara sådana att byggnadens byggnadskonstnärligt värdefulla natur bevaras.*
 - Kvarter 31, 25.1.2010, sr-1: Byggnad som ska skyddas. *På byggnadens fasader får ändringar göras som passar dess ursprungliga utseende och som förutsätts för dess användningsändamål. Planerna gällande renovering samt ändringar för användningsändamålet eller av andra orsaker ska förhandlas fram*

med landskapsmuseet innan beslut om bygglov eller åtgärdstillstånd utfärdas.

sp: Delområde, där park ska bevaras.

sk-1: Ett område som är historiskt viktigt och viktigt för stadsbilden.

Områdets trädbestånd ska bevaras. Åtgärder som förändrar miljön ska anpassas till miljöns egenskaper.

sm: Delområde med fornlämning.

- Kvarter 32, 28.8.2017, sr: Byggnad som ska skyddas. *På byggnadens fasader får ändringar göras som passar dess ursprungliga utseende och som förutsätts för dess användningsändamål. Planerna gällande renovering samt ändringar för användningsändamålet eller av andra orsaker ska förhandlas fram med landskapsmuseet innan beslut om bygglov eller åtgärdstillstånd utfärdas.*

Generalplaner som förbereds för området:

- Strategisk generalplan för regionstrukturen i Karleby uppgörandet har inletts KH 1.2.2010 § 54.
- Generalplan för centraltätorten 2030, uppgörandet har inletts KH 18.12.2006 § 593. Deltagande- och utvärderingsplanen godkänd Koncern- och stadsutvecklingssektionen 5.10.2015 § 67 och har varit för påseende 26.11–28.12.2015.

SKYDDSSITUATIONEN

På området finns inga enligt naturvårdslagen inrättade skyddsområden. I general- och detaljplanerna för området har bevarandet av de mest värdefulla naturmålen och strandskogarnas mångfald säkerställt med planbestämmelser.

Objekt skyddade av lagen om fornminnen (295/63):

- Gamla Varvet 1000010114, fast historisk fornlämningsgrupp
- Halkokari 1000011753, fast historisk fornlämning, passage
- Harrbåda 1 1000028679, fast historisk fornlämning, skeppsvrak
- Harrbåda 2 1000028680, fast historisk fornlämning, skeppsvrak
- Harrbådavägen 1000010036, fast historisk fornlämning, försvarsutrustning
- Brudskär sydöstra stranden 1846, fast historisk fornlämning, skeppsvrak
- Brudskär 1000010112, fast historisk fornlämning, minnesmärke
- Beckbruket 1000011752, fast historisk fornlämning, försvarsutrustning
- Sundmun/Tanssilava 1000011757, fast historisk fornlämning, försvarsutrustning
- Gamla hamnen Tyllperävikén 2425, fast historisk antiken, stenkonstruktion

Nationellt betydelsefulla byggda kulturmiljöer (RKY):

- Trähuskvarteren i Karleby rutplaneområde (inkluderar Sundmuns båthus)
- Sandstrands stugområde

BESTÄMMELSER UTFÄRDADE AV STADSSTYRELSEN

- Delområde 2.10, Tulliharju koloniträdgård: *I Karleby generalplan för centraltätorten 2030 ska området anges med märkningen RP/s: Koloniträdgård, där miljön bevaras. Vid utarbetandet av generalplanen*

undersöks skyddet av byggnaderna och värdefulla byggnader bevaras och märks för skydd. Nybyggnationen ska till formspråk, material och färgsättning anpassas till miljöns värdefulla natur.

Delområde 3: Sundet (Hållhagen, utkanten av 4:e stadsdelen, Centralparken, Salutorget)

SÄRSKILDA VÄRDEN

Karleby stads utveckling till en välbärgad handelsstad kan ses i området. Sundets betydelse för staden och som centrum och huvudströmning för handeln samt som gräns mellan staden och landsbygden är fortfarande uppenbar idag. Det finns också välbevarade arkitektoniska bostadsområden i området, som berättar om formspråket och boendet av sin tid.

PLANLÄGGNINGSSITUATIONEN

Följande generalplaner som tryggar de särskilda värdena gäller i området:

- Generalplanen för Karleby innerstad (godkänd 26.6.2006)

Följande detaljplaner som tryggar de särskilda värdena gäller i området:

- Delområde 3.1, Hållhagens park:
 - 11.12.2017, VP/s: Park, där miljön bevaras. Den historiskt värdefulla områdeshelheten kring Engelska parken ska bevaras. *Nödvändiga förnyelseåtgärder för vegetation och träd ska utföras med beaktande av parkens historiska egenskaper.*
sr: Byggnad som ska skyddas. *Renoverings-, utvidgnings- och ändringsåtgärder i byggnaden samt nybyggnation av gårdsområdet eller andra åtgärder i näromgivningen ska utföras på ett sådant sätt att områdets kulturhistoriska egenskaper och/eller stadsbildens egenskaper bevaras. När byggåtgärder tidigare har genomförts i byggnaden i strid med detta mål ska byggnaden restaureras i samband med renoverings- och ändringsarbeten.*
- Delområde 3.2, norra änden av Storgatan:
 - 12.6.1989, sr: Byggnad som ska skyddas. En byggnad som är värdefull byggnadskonstnärligt, kulturhistoriskt eller till stadsbilden och som inte får rivas.
 - 11.12.2017, A/s: Ett kvartersområde med bostadshus där stadsbildens värdefulla egenskaper ska bevaras. *Nybyggnation och kompletterande byggnation samt ändringsarbeten på gamla byggnader ska bilda en helhet som på ett vackert sätt passar in i utgångsläget i omgivningen som byggts i fjärde stadsdelen.*
Den maximala längden på en fasad av en byggnad i anslutning till gatuumrådet får inte överstiga 18 meter och ramdjupet i hela kvartersområdet får inte överstiga 8 meter. Utan hinder av ovanstående mått kan verandor, yttre trapphus och balkonger utföras på gårdssidan av byggnaden. Balkonger på gatufasaden får vara högst 1,8 meter breda, indragna och inglasade.

Den maximala höjden på byggnadens gatufasad får vara 6,7 meter mätt från gatans yta till fasadytans och yttertakets snittyta. På den sluttande delen av gatan får den ovan nämnda maximala höjden överskridas på den lägre sidan av gatunivån i enlighet med höjdskillnaden.

Obyggda tomter måste vara inhägnade med ett 160 cm högt trästaket som passar ihop med byggnaderna och omgivningen.

sr: Byggnad som ska skyddas. Renoverings-, utvidgnings- och ändringsåtgärder i byggnaden samt nybyggnation av gårdsområdet eller andra åtgärder i näromgivningen ska utföras på ett sådant sätt att områdets kulturhistoriska egenskaper och/eller stadsbildens egenskaper bevaras. När byggåtgärder tidigare har genomförts i byggnaden i strid med detta mål ska byggnaden restaureras i samband med renoverings- och ändringsarbeten.

Träd som ska skyddas.

– Delområde 3.3, Kronofogdegårdens omgivning:

- *23.4.2018, YP/s: Kulturarvskvarter, där miljön bevaras. Musei-, service- och verkstadsverksamhet samt bostäder som tar hänsyn till områdets kulturella och arkitektoniska värden kan placeras i området. Nybyggnationer bör till formspråk, material och färgsättning anpassas till skyddade byggnader. För bygglov gällande kvartersområdet ska museimyndighetens utlåtande begäras innan bygglov beviljas.*

sr: Byggnad som ska skyddas. En historiskt värdefull byggnad som är viktig för stadsbildens överlevnad. Renoverings- och ändringsarbetena som utförs i byggnaden ska vara sådana att byggnadens historiskt värdefulla eller betydande natur för stadsbilden bevaras. Åtgärder gällande byggnaden ska förhandlas fram med museimyndigheten innan beslut om bygglov utfärdas.

srs: En byggnad som skyddas enligt byggnadsskyddslagen. För att bevara byggnadens kulturhistoriska värden ska de separat angivna skyddsbestämmelserna i statsrådets beslut iakttas i åtgärder gällande byggnaden.

(ma-1): Ett landskapsmässigt värdefullt område som anknyter till kulturhistoriskt betydelsefulla kulturarvskvarter. Området ska huvudsakligen skötas som en öppen trädgård samtidigt som utsikten mot Sundet bevaras.

– Delområde 3.4, Gamla fiskhallen:

- *9.1.1995, sr-1: En byggnadskonstnärligt eller historiskt värdefull del av en byggnad. Enligt 135 § 1 mom. i byggnadslagen föreskrivs att en del av en byggnad inte får rivas eller på den, eller på byggnadsdelar i anslutning till den, utföras sådana renoverings- eller ändringsarbeten som fördärvar fasadernas eller yttertakets byggnadskonstnärliga eller historiska värde.*

Generalplaner som förbereds för området:

- Strategisk generalplan för regionstrukturen i Karleby uppgörandet har inletts KH 1.2.2010 § 54.
- Generalplan för centraltätorten 2030, uppgörandet har inletts KH 18.12.2006 § 593. Deltagande- och utvärderingsplanen godkänd Koncern- och stadsutvecklingssektionen 5.10.2015 § 67 och har varit för påseende 26.11–28.12.2015.
- Generalplanen för Karleby innerstad, uppgörandet har inletts KH 9.4.2014 § 334. Deltagande- och utvärderingsplanen godkänd Koncern- och stadsutvecklingssektionen 5.10.2015 § 67 och har varit för påseende 26.11–28.12.2015.

Beslut om områdets kommande detaljplanering:

- Stadsstyrelsen 5.2.2018 § 65:
För utvecklingen av stadshuset och torgmiljön görs alternativa undersökningar. På grundval av utredningen bestäms ramvillkoren för den fortsatta utvecklingen av området samt med ett separat beslut av stadsstyrelsen inledandet av detaljplaneändringen.

SKYDDSSITUATIONEN

På området finns inga enligt naturvårdslagen inrättade skyddsområden. I general- och detaljplanerna för området har bevarandet av de mest värdefulla naturmålen säkerställts med planbestämmelser.

Objekt skyddade av lagen om fornminnen (295/63):

- Sundstranden Puurokari 1000010127, fast historisk fornlämningsgrupp

Objekt som skyddas av kyrkolagen (1054/1993) eller enligt lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010):

- Kronofogdegården (Hakalax, Havets hus)

BESTÄMMELSER UTFÄRDADE AV STADSSTYRELSEN

- Delområde 3.4, Gamla fiskhallen: *Skyddsvärdena för gamla fiskhallens icke-skyddade del, parkområdena framför stadshuset och Sundet samt Salutorgets stadsbildsvärden och kulturhistoriska värden bör granskas i samband med den kommande detaljplaneringen. Torget utvecklas och byggs eventuellt. I samband med utvecklingen tryggas KKP-värdena.*

Delområde 4: Neristan – Oppistan – Mäntykangas

SÄRSKILDA VÄRDEN

Områdets flerskiktade arkitektur berättar historien om stadens utveckling och de arkitektoniska idealen och byggnadskulturen i olika epoker. Det visar hur staden delades in i helheterna "neristan" för sjöfarare och hantverkare samt "oppistan" med stadens borgerskap – köpmän och förvaltningstjänstemän. Områdets parker och gatunät med sina torg både inom rutplaneområdet och Mäntykangas berättar hur moderna strömmar gällande stadsplanering som rådde i världen redan tidigt kom till Karleby.

PLANLÄGGNINGSSITUATIONEN

Följande generalplaner som tryggar de särskilda värdena gäller i området:

- Generalplanen för Karleby innerstad (godkänd 26.6.2006), een separat skyddskarta med märkningar:
 - Delområde 4.3, Mäntykangas:
 - (ma): Nationellt betydelsefull byggt kulturmiljöområde.
 - Kvarter 7 och en del av kvarter 18, AP/s: Område som skyddas i en detaljplan.
 - Kvarteren 2, 3, 4, 6, 12, 14, 17 och det gamla vattentornet, A/AS: Område som ska skyddas i en detaljplan.
 - Del av kvarter 5, A/sel: Område, vars skydd ska utredas i samband med detaljplanering.
 - Katarine gravgård, kvarter 20, SM: Fornlämningsområde. *På området finns en fast fornlämning som fredas av lagen om forminnen (295/63). Grävning, beläggning, ändring och annan manipulering på området är förbjudet.*
 - En byggnad som skyddas med stöd av byggnadsskyddslagen.
 - Byggnad som skyddas i en detaljplan.
 - Byggnad som ska skyddas i en detaljplan.

Följande detaljplaner som tryggar de särskilda värdena gäller i området:

- Delområde 4.2, Anders Chydeniusgatan-Packhusgatan:
 - 23.1.1986, AP/s: Småhusområde, där miljön bevaras. *Trä bör användas som huvudsakligt fasadmateriel för byggnader. Träfasader ska målas med täckfärg. Stora enhetliga öppningar eller slutna delar bör undvikas på byggnaders gatufasader. Den nedre kanten av fönstret bör vara minst 150 cm ovanför gatuytan. Slät plåt eller röda takpannor bör användas som takmateriel. Takformen och proportionerna på nya byggnader ska passa de befintliga husens byggnadssätt.*
- Delområde 4.3, Mäntykangas:
 - Kvarter 7, fastst. 23.1.1986, AP/s: Småhusområde, där miljön bevaras. *Trä bör användas som huvudsakligt fasadmateriel för byggnader. Träfasader ska målas med täckfärg. Stora enhetliga öppningar eller slutna delar bör undvikas på byggnaders gatufasader. Den nedre kanten av fönstret bör vara minst 150 cm ovanför gatuytan. Slät plåt eller röda takpannor bör användas som takmateriel. Takformen och proportionerna på nya byggnader ska passa de befintliga husens byggnadssätt.*
 - Kvarter 10, fastst. 20.3.1996, sr-1: Byggnadskonstnärligt och historiskt värdefull byggnad. *Enligt 135 § 1 mom. i byggnadslagen föreskrivs att en byggnad inte får rivas eller på den utföras sådana renoverings- eller ändringsarbeten som fördärvar fasadernas, yttertaketets eller trapphusets byggnadskonstnärliga och historiska värde.*
 - Katarine gravgård, fastst. 26.10.2009, VP: Park. /s: Område, där miljön bevaras.

EH/sm: Kyrkogårdskvarteret, som är skyddat med stöd av lagen om fornminnen.

(ska): Stenstaket som ska bevaras.

– Delområde 4.5, Gamla stan, Neristan:

- Gamla stans detaljplan, fastst. 22.1.1985, sr: Byggnad som ska skyddas. *En byggnad som är värdefull historiskt eller för bevarande av stadsbilden och som inte får förstöras utan tvingande skäl. Renoverings-, ändrings-, tilläggs- och nybyggnad ska ske så att byggnadens betydande natur historiskt eller för stadsbilden bevaras. Vid renovering bör det noteras att de detaljer som är specifika för byggnaden och de material som används samt ytbehandlingarna bibehålls eller att deras kvalitet beaktas vid restaurering. I de byggnader som ska skyddas kan vinden utan hinder av byggrätten och våningsantalet inredas med rum på ett sätt som passar byggnadsstilen.*
- Storgatan 22, godk. 10.12.2018, AL: Kvartersområde för bostads-, affärs- och kontorsbyggnader. *Byggnaderna ska bilda en hel och vacker helhet som passar in i Gamla stans stadsbild. Vid ansökan om bygglov ska den målsatta kvaliteten för stadsbilden visas med illustrationer. Åtminstone lokalen som finns i hörnet av Storgatan och Borgmästargatan ska vid marknivå bestå av affärs- och/eller kontorslokaler eller gemensamma lokaler som betjänar bostäder som öppnas mot gatan. I samband med bygglovet ska en gårdsplan för hela tomten företes, där strukturen och inhägnader på gårdsområdena ska vara planerad, liksom gårdsytornas höjdlägen, planteringar, möbler och fördröjning av dagvatten på tomten. Obyggda tomter ska vara inhägnade med ett 160 cm högt trästaket som passar ihop med byggnaderna och omgivningen, där behövliga ingångsgrindar får göras. Förutom byggområdet och den byggrätt som anges i planen får de takkonstruktioner som behövs för byggnadens användningsändamål placeras inom kvartersområdet. Balkonger på gårdssidan får överskrida gränsen för byggområdet med högst 2 meter.*
sm: Del av fast fornlämning som fredats med stöd av lagen om fornminnen (295/1963). *Grävning, beläggning, ändring, åverkan och annan manipulering på området är förbjudet med stöd av lagen om fornminnen. För planer som gäller området eller anknyter till det ska museiverkets utlåtande begäras. På grundval av förhandlingar som genomförts i enlighet med 13 § i lagen om fornminnen kan objektet avlägsnas för att genomföra planen efter att objektet undersökts tillräckligt arkeologiskt. Undersökningarna kräver undersökningstillstånd av museiverket i enlighet med 10 § i lagen om fornminnen. Museiverket godkänner att undersökningarna är tillräckliga på grundval av en preliminär undersökningsrapport.*

- Delområde 4.6, Oppistan:
 - Kvarter 6, fastst. 13.12.1988, sr-1: En skyddad byggnad eller del av den som inte får rivras. *Renoverings- och ändringsarbeten som görs på byggnaden samt tilläggs- och nybyggnation ska utföras så att byggnadens byggnadskonstnärliga eller kulturhistoriska värde eller värdet för stadsbilden bevaras. Om det tidigare har vidtagits åtgärder som strider mot denna strävan på byggnaden eller i dess närmiljö, ska de repareras genom restaurering i samband med renoverings- och ändringsarbeten på byggnaden eller på något annat sätt som är lämpligt för byggnaden eller närmiljön.*
 - Kvarter 14, fastst. 23.10.1995, sr-1: En skyddad byggnad som inte får rivras. *Byggnadens för stadsbilden betydelsefulla karaktär ska bevaras. Renoverings- eller ändringsarbeten på fasader ska vara sådana att byggnadens ursprungliga utformning bevaras eller återställs.*
sr-5: En byggnad som ska skyddas eller en del av den, där grundlig renovering eller ändringsarbeten som krävs för användningsändamålet enligt planen får utföras. *Byggnaden får inte ersättas med en ny.*
sr-6: En byggnad som är byggnadskonstnärligt värdefull eller viktig för bevarandet av stadsbilden. *Enligt 135 § 1 mom. i byggnadslagen föreskrivs att byggnaden inte får rivras utan byggnadsnämndens tillstånd. Nämnden kan bevilja tillstånd endast om det finns ett tvingande skäl till rivningen. När tillståndsansökan behandlas ska till lämpliga delar iakttas vad som föreskrivs om tillståndet i 42 A § i byggnadslagen. Renoverings- och ändringsarbetena som utförs på byggnaden ska vara sådana att byggnadens byggnadskonstnärligt värdefulla eller betydande natur för stadsbilden bevaras.*
Träet ska bevaras.
 - Kvarter 8 (inkl. Kyntzells hus), fastst. 22.5.1990, sr: En skyddad byggnad eller del av den som inte får rivras. *På byggnaden eller dess närmiljö får inga ändringar göras som sänker dess byggnadskonstnärliga eller kulturhistoriska värde eller värdet den har för stadsbilden. Om det tidigare har utförts sådana på byggnaden eller i dess närmiljö, ska de repareras genom restaurering i samband med renoverings- och ändringsarbeten på byggnaden eller på något annat sätt som är lämpligt för byggnaden eller närmiljön.*
 - Kvarter 8 (inkl. tidigare biografen Maxim), fastst. 21.3.1988, sr: En skyddad byggnad som inte får rivras utan tvingande skäl. *Byggnadens för stadsbilden betydelsefulla karaktär ska bevaras. Renoverings- eller ändringsarbeten på fasader ska vara sådana att byggnadens ursprungliga utformning bevaras eller återställs.*
- Delområde 4.7, Museikvarteret:
 - Detaljplan, fastst. 29.10.1990, sr-1: En skyddad byggnad som inte får rivras. *Byggnadens för stadsbilden betydelsefulla karaktär ska bevaras. Renoverings- eller ändringsarbeten på fasader ska vara sådana att byggnadens ursprungliga utformning bevaras eller återställs.*

- Delområde 4.8, K.H. Renlunds museum:
 - Detaljplan, fastst. 1.2.2016, sr-1: Byggnad som ska skyddas. En byggnad av kulturhistoriskt värde, som inte får rivas och vars egenskaper ska bevaras vid renoverings- och ändringsarbeten. (sm): Del av fast fornlämning som fredats med stöd av lagen om fornminnen (295/1963). *Grävning, beläggning, ändring, åverkan och annan manipulering på området är förbjudet med stöd av lagen om fornminnen. För planer som gäller området eller anknyter till det ska museiverkets utlåtande begäras. På grundval av förhandlingar som genomförts i enlighet med 13 § i lagen om fornminnen kan objektet avlägsnas för att genomföra planen efter att objektet undersökts tillräckligt arkeologiskt. Undersökningarna kräver undersökningstillstånd av museiverket i enlighet med 10 § i lagen om fornminnen. Museiverket godkänner att undersökningarna är tillräckliga på grundval av en preliminär undersökningsrapport.*

- Delområde 4.9, Biblioteket-gågatan:
 - Detaljplan, kvarter 4, fastst. 12.3.2001, sr-1: Byggnadskonstnärligt och historiskt värdefull byggnad. *Enligt 135 § 1 mom. i byggnadslagen föreskrivs att en byggnad inte får rivas eller på den utföras sådana renoverings- eller ändringsarbeten som fördärvar fasadernas, yttertakets eller trapphusets byggnadskonstnärliga och historiska värde. Högst 8 bostäder får placeras på varje våning i byggnaden. Antalet trapphus får inte ändras. Trapphusen kan utrustas med hissar i en stil som passar byggnaden. Vindsfönstren mot gatan kan höjas på ett sätt som är lämpligt för byggnadens stil, dock så att ljusöppningens höjd är högst 0,4 meter. Fönstren behöver inte uppfylla bestämmelserna om minimistorlek på fönster i bostadsrum. Nya fönster kan göras på vindsvåningen på fasaden mot gården i en stil som passar byggnaden och de behöver inte uppfylla bestämmelserna om fritt utrymme framför bostadsrumsfönster.*
 - sr-2: En byggnad som är byggnadskonstnärligt värdefull eller värdefull för bevarandet av stadsbilden. *Enligt 135 § i markanvändnings- och bygglagen föreskrivs att byggnaden inte får rivas. Renoverings- och ändringsarbetena på byggnaden ska vara sådana att byggnadens karaktär bevaras.*
 - kk: Ett gatuområde som måste byggas som en gågata för stadsbildsvyn. *Gatuområdet kan tillfälligt eller permanent stängas för fordonstrafik.*
 - Detaljplan, kvarter 3, fastst. 11.4.2005, KL: Kvartersområde för affärs- och kontorsbyggnader. *Glas och ljus rappning eller ytbehandling som motsvarar rappning ska användas som huvudsakligt material för byggnadernas fasader. Byggnaderna ska vara av hög kvalitet gällande sin arkitektur.*
 - sr-1: Byggnad som ska skyddas. *På byggnadens fasader får ändringar göras som passar dess ursprungliga utseende och som förutsätts för dess användningsändamål.*

kk: Ett gatuområde som måste byggas som en gågata för stadsbildsvyn. *Gatuområdet kan tillfälligt eller permanent stängas för fordonstrafik.*

- Detaljplan, kvarter 2, fastst. 10.3.2008, srsa: En byggnad som skyddas av förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader (480/1985). *Planer på renoverings- eller ändringsarbeten på en skyddad byggnad ska göras i samarbete med museiverket. Museiverkets utlåtande ska begäras för detaljerade byggnadsritningar gällande renoverings- eller ändringsarbeten på en skyddad byggnad.*

– Delområde 4.11, Långbrogatan:

- Detaljplan, kvarter 1, godk. 16.2.1988, sr: En skyddad byggnad som inte får rivas utan tvingande skäl. *Byggnadens för stadsbilden betydelsefulla karaktär ska bevaras. Renoverings- eller ändringsarbeten på fasader ska vara sådana att byggnadens ursprungliga utformning bevaras eller återställs.*
- Detaljplan, kvarter 7, godk. 21.12.1988 sr-2: En skyddad byggnad eller del av den som inte får rivas. *Renoverings- och ändringsarbeten som görs på byggnaden samt tilläggs- och nybyggnation ska utföras så att byggnadens byggnadskonstnärliga eller kulturhistoriska värde eller värdet för stadsbilden bevaras. Om det tidigare har vidtagits åtgärder som strider mot denna strävan på byggnaden eller i dess närmiljö, ska de repareras genom restaurering i samband med renoverings- och ändringsarbeten på byggnaden eller på något annat sätt som är lämpligt för byggnaden eller närmiljön.*
- Ändring av detaljplan Tomt 2-1-10, Asunto Oy Kokkolan Grand, godk. 25.9.2017; sr: En kulturhistoriskt värdefull byggnad som är viktig för bevarandet av stadsbilden. *Byggnaden får inte rivas. Renoverings- och ändringsarbetena som utförs på byggnaden ska vara sådana att byggnadens kulturhistoriskt och byggnadskonstnärligt värdefulla eller för stadsbilden värdefulla egenskaper bevaras. Skyddsplikten för interiören gäller trapphuset. När byggåtgärder tidigare har genomförts i byggnaden i strid med detta mål ska byggnaden restaureras i samband med renoverings- och ändringsarbeten.*

– Delområde 4.12, Sundet mellan Torggatan-Järnvägsgatan:

- Detaljplan godk. 16.2.1988, sr: En skyddad byggnad som inte får rivas utan tvingande skäl. *Byggnadens för stadsbilden betydelsefulla karaktär ska bevaras. Renoverings- eller ändringsarbeten på fasader ska vara sådana att byggnadens ursprungliga utformning bevaras eller återställs.*

Generalplaner som förbereds för området:

- Strategisk generalplan för regionstrukturen i Karleby uppgörandet har inletts KH 1.2.2010 § 54.
- Generalplanen för Karleby innerstad, uppgörandet har inletts KH 9.4.2014 § 334. Deltagande- och utvärderingsplanen godkänd Koncern- och stadsutvecklingssektionen 5.10.2015 § 67 och har varit för påseende 26.11–28.12.2015.

Detaljplaner som förbereds för området:

- Delområde 4.10 Järnvägsstation:
Detaljplaneändring anhängig, Resecentrum; planutkast stadsstyrelsen 16.1.2017 § 28. Planutkastet har funnits till påseende 26.1–16.2.2017.

Detaljplanen har gått ut och väntar på en uppdatering eller saknas:

- Detaljplanen för Y-kvarteret i Mäntykangasparken/den obyggda kyrkan upphävs och området ändras till en park i detaljplanen.
- Skyddet av kyrkobyggnaden på Katarinegatan 3 (Den heliga Simeons och Hannas bönehus) bör undersökas genom en detaljplan.

SKYDDSSITUATIONEN

På området finns inga enligt naturvårdslagen inrättade skyddsområden. I general- och detaljplanerna för området har bevarandet av de mest värdefulla naturmålen säkerställts med planbestämmelser.

Objekt skyddade av lagen om fornminnen (295/63):

- Katarine gravgård 1000014478, fast historisk begravningsplats
- Karleby gamla detaljplaneområde 1000007469, fast historisk bostad (stadsarkeologi)

Objekt som skyddas av kyrkolagen (1054/1993) eller enligt lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010):

- Vartiolinna, tidigare Skyddskårshus

Nationellt betydelsefulla byggda kulturmiljöer (RKY):

- Mäntykangas trähusområde
- Pedagogiet i Karleby och Rooska gården
- Karleby järnvägsstation
- Trähuskvarteren inom Karleby rutplaneområde

BESTÄMMELSER UTFÄRDADE AV STADSSTYRELSEN

- Delområde 4.1, Mäntykangas skolområde: *Skolbyggnaden (Mäntykankaan koulu) ska skyddas i samband med den kommande ändringen i detaljplanen.*
- Delområde 4.3, Mäntykangas: *Detaljplanen för Y-kvarteret i Mäntykangasparken/den obyggda kyrkan upphävs och området ändras till en park i detaljplanen.*

Skyddet av kyrkobyggnaden på Katarinegatan 3 (Den heliga Simeons och Hannas bönehus) bör undersökas genom en detaljplan.

Namnkommittén 18.9.2013 § 28: Chydeniusplatsens namn ändras till Mäntykangasparken (ej lagakraftvunnen).

- Delområde 4.6, Oppistan: *Chydeniusparkens värde för stadsbilden samt dess kulturhistoriska och miljömässiga värde skyddas i detaljplanen.*

- Delområde 4.10 Järnvägsstation: *Den gamla stationsbyggnaden, stentuppen och parkområdet i deras närmiljö ska skyddas av detaljplanen.*

Ägande av mark- och vattenområden

MBL 68 § 3 mom.

"För en park avsätts i första hand områden som ägs av kommunen, staten eller något annat offentligt samfund. Andra områden kan avsättas för parken

med ägarens samtycke. Ägarens samtycke behövs dock inte, om det för området inte i beslutet om att inrätta parken eller i skötsel- och nyttjandeplanen utfärdas bestämmelser enligt 70 §."

Största delen av Karleby nationalstadsparksområde ägs av staden eller staten. Kyrkor och kyrkogårdar tillhör församlingarna. Vattenområden inom havsområden och landområden samt kvartersområdena som består av fastigheterna i centrumområdet är privatägda. En förteckning över markägarna finns i bilaga 21. Målkorten (bilaga 4) ger mer detaljerad information om markägandeförhållandena per delområde.

Inom det framställda området för Karleby nationalstadspark finns endast två objekt som inte är i stadens ägo och vars särskilda värden inte har skyddats med planläggning eller skyddsbeslut: 1.10 Soldatskår och Den heliga Simeons och Hannas bönehus (Katrinegatan 3) som finns på objektet 4.3 Mäntykangas och som har fått en bestämmelse i enlighet med MBL 70 §. För bestämmelserna gällande dessa två objekt har godkännande erhållits per e-post av Karleby kyrkliga samfällighet 18.10.2018 och av Vasa ortodoxa församling 11.10.2018.

Mål för skötsel och nyttjande av området

MBL 70 § 1 mom.

"Andra bestämmelser som behövs för vården och användningen av området utfärdas i skötsel- och nyttjandeplanen, som kommunen gör upp."

Syftet med inrättandet av Karleby nationalstadspark är att säkerställa bevarande och vederbörlig skötsel av grönområden i stadens centrum och nationellt viktiga naturområden och kulturmiljöer. De allmänna principerna för nationalstadsparken och skötsel- och nyttjandeplanen som senare görs för området stöder stadens övergripande markanvändningsmål. Principerna för nationalstadsparken stöder också målen för privata markägare i området i skötseln av gamla byggnader och kulturmiljön, eftersom bevarandet av värdena säkerställer kontinuiteten i verksamhetsförutsättningarna och bevarandet av bostadsmiljö kvaliteten. De allmänna principerna för nationalstadsparken och skötsel- och nyttjandeplanen som senare görs för området följer stadens strategi och stöder stadens markanvändningsmål.

Skötsel- och nyttjandeplanerna för Natura-områdena i Karleby skärgård och Larsmo skärgård har godkänts och för fyra specialmål har noggrannare skötselplaner för naturliga och traditionella biotoper godkänts, och skötseln och nyttjandet av naturskyddsområdena har redan arrangerats enligt dem. Naturvårdsplaner för strandängarna i skyddsområdet Rummelö-Harrbåda har tagits fram som bilagor till ansökningarna om miljöstöd för jordbruket och skötseln genomförs på grundval av dem.

Förberedelse och tidsplan för projektet

Ett initiativ för att starta projektet för Karleby nationalstadspark togs 1998. Projektet startade i själva verket när en företrädare för miljöministeriet tog upp ärendet på nytt år 2013.

Framställan som gjorts på nytt behandlades av de olika beslutande organen i staden 2014–2015 (bilaga 22). I juni 2015 inleddes förberedelserna inför projektets förutredning och arbetsgrupperna för styrning och planering (bilagorna 23 och 24) utsågs för projektet.

Förutredningen fanns tillgänglig på stadens hemsida och utlåtandena begärdes 13.10.2016. Som grund för remissförfarandet och beslutsfattandet hölls en presentationstillställning 26.9.2016 för de centrala nämnderna i ärendet, stadsstyrelsens och stadsfullmäktiges ledamöter. Förutredningen behandlades och godkändes i stadsstyrelsen 9.1.2017 (bilaga 25) och i stadsfullmäktige 13.3.2017 (bilaga 26). Samtidigt fattades ett beslut om att gå vidare till ansökningsskedet.

Stadsstyrelsen i Karleby beslutade 26.11.2018 § 482 att ansöka om inrättande av en nationalstadspark av miljöministeriet. Stadsfullmäktige i Karleby godkände områdesavgränsningen för nationalstadsparken med sitt beslut 10.12.2018 § 112 (bilaga 27). En ändringsansökan lämnades in till Vasa förvaltningsdomstol gällande stadsfullmäktiges beslut. Förvaltningsdomstolens beslut var att ta bort besväransvisningen som bifogats stadsfullmäktiges beslut och lämna besvären utan prövning. Beslutsdatum 5.4.2019, beslutsnummer 19/0134/3 och diarienummer 01622/18/4108.

Efter beslut av Vasa förvaltningsdomstol har miljöministeriets ledande föredragande för inrättande av nationalstadsparker, miljørådet Jukka-Pekka Flander och Karleby stads stadsplanering (Laitinen och Cainberg) gått igenom ansökningshandlingarna och granskat ansökan. På grundval av mötet föreslogs en ändring till stadsstyrelsen gällande områdesavgränsningen i ansökan om inrättande av en nationalstadspark. Stadsstyrelsen beslutade 2.9.2019 § 376 (bilaga 28) att göra en mindre ändring i områdesavgränsningen i ansökan om inrättande av en nationalstadspark samt att uppdatera ansökningshandlingarna av 26.11.2018.

En mer detaljerad beskrivning av förberedelsen och tidsplanen för projektet finns antecknad i bilaga 3 i publikationen *Karleby nationalstadspark – Förutredning 2016*.

Deltagare och växelverkan i projektet

För förutredningsarbetet samlades invånarnas, områdesanvändarnas, näringslivets och andra aktörers synpunkter och önskemål för projektet. Under projektet ordnades bland annat två terrängfärder, en webbenkät och en temaworkshop. Dessutom har projektet presenterats för beslutsfattare och tjänstemän vid nämndemöten och andra evenemang. Dessutom har projektet kommunicerats mångsidigt med hjälp av olika informationskanaler. Målgruppen har varit stadens personal, beslutsfattare, invånare och olika aktörer.

En företrädare för miljöministeriet har inbjudits att delta i projektets styrgrupp, som sammanträdde fyra gånger. Dessutom har miljöministeriets företrädare fått ta del av mötesprotokollen från den arbetsgrupp som utarbetade förutredningen.

Deltagarna i projektet, genomförande av växelverkan och informationen beskrivs i bilaga 3 i publikationen *Karleby nationalstadspark – Förutredning 2016*.

Karleby den 15 november 2019

Stina Mattila
stadsdirektör

Ben Weizmann
förvaltningsdirektör

Bilagor till ansökan

Bilagorna 1a, 1b	Avgränsning av området för Karleby nationalstadspark på kartan
Bilagorna 2a, 2b	Karleby nationalstadsparks särskilda värden på kartan
Bilaga 3	Karleby nationalpark – Förutredning 2016 (elektronisk publikation http://www.magnetcloud1.eu/k/Kokkola/Kokkolan kansallinen kaupun_kipuisto_esiselvitys2016/#p=1)
Bilaga 4	En granskning av de särskilda värdena för Karleby nationalstadspark, målkorten
Bilagorna 5a, 5b	Karleby nationalstadspark generalplanerade områden
Bilaga 6	Karleby nationalstadsparks detaljplanerade områden
Bilaga 7	Karleby nationalstadsparks stranddetaljplanerade områden
Bilagorna 8a, 8b	Plannivå eller skyddsbeslut för att skydda särskilda värden
Bilaga 9	Förteckning över värdefulla byggnader på området för Karleby nationalstadspark
Bilaga 10	Natura 2000-områden på området för Karleby nationalstadspark
Bilaga 11	Nationella naturskyddsprogramsområden
Bilaga 12	Aktuell karta över läget för genomförandet av skyddet för Natura 2000-områden
Bilaga 13	Genomförande av skyddet. Privata skyddsområden som inrättats med stöd av naturvårdslagen, tabell
Bilaga 14	Skötsel- och nyttjandeplan för Karleby skärgård
Bilaga 15	Skötsel- och nyttjandeplan för Larsmo skärgård
Bilaga 16	Naturvårdsplan för Renögrundet
Bilaga 17	Naturvårdsplan för Tankar
Bilaga 18	Naturvårdsplan för Trullögrundet
Bilaga 19	Naturvårdsplan för Kallskärreveln
Bilaga 20	Perho å fiskled
Bilaga 21	Förteckning över markägare på området för Karleby nationalstadspark
Bilaga 22	Utdrag ur protokollet från Karleby Koncern- och stadsutvecklingssektions möte § 35 28.4.2014
Bilaga 23	Utdrag ur protokollet från Karleby stadsstyrelses sammanträde § 343, 8.6.2015
Bilaga 24	Utdrag ur protokollet från Karleby stadsstyrelses sammanträde § 344, 8.6.2015
Bilaga 25	Utdrag ur protokollet från Karleby stadsstyrelses sammanträde § 7, 9.1.2017
Bilaga 26	Utdrag ur protokollet från Karleby stadsfullmäktiges sammanträde § 16, 13.3.2017
Bilaga 27	Utdrag ur protokollet från Karleby stadsfullmäktiges sammanträde § 482, 26.11.2018 och Karleby stadsfullmäktiges protokoll § 112, 10.12.2018
Bilaga 28	Utdrag ur protokollet från Karleby stadsstyrelses sammanträde § 376, 2.9.2019